

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету
міжнародних економічних відносин
проф. Палінчак М. М.
_____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини» (назва галузі знань)
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма	«Міжнародні економічні відносини»
Статус дисципліни	професійно-орієнтована, обов'язкова
Мова навчання	українська, німецька

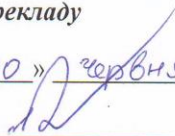
Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Теорія та практика перекладу**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **29 Міжнародні відносини** спеціальності **292 Міжнародні економічні відносини** освітньої програми «**Міжнародні економічні відносини**».

Розробник: Рак О.Ю., викладач кафедри теорії та практики перекладу

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
Теорії та практики перекладу

протокол № 6 від «10» червня 2025 р.

Завідувач кафедри (проф. Зимомря І.М.)

Схвалено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин

протокол № 4 від «30» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії (доц. Ерфан Є.А)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – денна форма – 15 4/4/3/4 заочна форма – 4	3-й, 4-й	4-й
Загальна кількість годин – денна форма – 450 120/120/90/120 заочна форма – 210	450	210
Кількість модулів – 8 (змістових модулів - 8)	Семестр: 5,6,7,8	Семестр: 7,8
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3/4 самостійної роботи студента – 4	-	-
	Лекції:	
	28 6/6/8/8	-
	Практичні (семінарські): <i>немає</i>	
	-	-
Вид підсумкового контролю: денна форма: екзамен – 6-й, 8-й семестр	Лабораторні:	
	172 50/50/30/42	30
Форма підсумкового контролю: денна форма: усний	Самостійна робота:	
	228 60/60/46/62	180

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма курсу «Теорія та практика перекладу» передбачає ознайомлення студентів факультету міжнародних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет» з проблематикою науки про переклад (перекладознавства). Запропонована програма дає студентам можливість ознайомитися з актуальними питаннями теорії перекладу та оволодіти механізмом акту міжмовної комунікації, набутти вміння вибирати перекладацьку стратегію під час ділового спілкування і листування із закордонними партнерами.

Дана програма базується на понятті перекладу як засобу міжмовної комунікації, як повноцінної передачі засобами однієї мови інформації, що подається засобами іншої мови, з урахуванням особливостей спеціальності студентів - майбутніх фахівців у сфері міжнародних економічних відносин.

Метою курсу теорії і практики перекладу є підготовка висококваліфікованих фахівців, що мають теоретичні знання та практичні навички письмового та усного перекладу, реферування та анотування матеріалу рідною та іноземними мовами в обсязі, необхідному для виконання **наступних завдань**:

- письмовий переклад текстів інформаційного та суспільно-політичного характеру, а також дипломатичних, міжнародно-правових, економічних текстів та офіційних документів;
- усний переклад текстів та бесід суспільно-політичного, дипломатичного, міжнародно-правового та економічного змісту;
- реферування та анотування текстів фахового спрямування.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у

розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами..

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова спеціальності» (німецька) є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

292	Іноземна мова професійного спілкування (німецька) – 1-й курс
292	Іноземна мова професійного спілкування (німецька) – 2-й курс
292	Іноземна мова спеціальності (німецька) – 3 курс
292	Теорія та практика перекладу – 3 курс

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Міжнародні економічні відносини», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
– Вільно та ефективно спілкуватися на професійному рівні, включаючи усну та письмову комунікацію державною та	ПРН -1

іноземними мовами; а також застосовувати знання та навички іноземних мов в перекладацькій діяльності.	
– Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.	ПРН -2
– Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.	ПРН - 3
– Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	ПРН - 15
– Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.	ПРН - 21
– Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.	ПРН - 23
– Презентувати результати дослідження, на базі яких розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.	ПРН - 25

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Теорія та практика перекладу»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
– вільно спілкуватися на професійному рівні із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх у перекладацькій діяльності.	ПРН -1
– Вільно комунікувати на професійні теми державною та іноземними мовами усно і письмово, вміти ефективно застосовувати економічну термінологію.	ПРН -2
– використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	ПРН - 3
– Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами перекладацької діяльності у міжнародних економічних відносинах, а також налагоджувати ефективні комунікації між ними шляхом перекладу.	ПРН - 15
– Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин як державною так і іноземними мовами, співпрацювати з представниками інших культур, мов та релігій, проявляти толерантне ставлення, цінувати і поважати різноманітність і мультикультурність.	ПРН - 21
– Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою не лише поглибити наявні навички, а й отримати нові навички, постійно підвищувати свою професійну кваліфікацію.	ПРН - 23
– Презентувати результати дослідження іноземною мовою, на основі яких розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін у міжнародній комунікації.	ПРН - 25

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобом оцінювання та методом демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми: поточний, модульний, підсумковий контроль, комплексний кваліфікаційний екзамен; усні та письмові екзамени, заліки, презентації, проектна робота.

Оцінка знань, умінь і практичних навичок студента з навчальної дисципліни «Теорія та практика перекладу» здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів:

- поточного контролю знань;
- підсумкового контролю знань – заліку / екзамену.

Поточний контроль знань студентів здійснюється за двома складовими:

- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль за виконанням модульних завдань.

При контролі систематичності та активності роботи студента оцінці підлягають:

- відвідування практичних занять;
- активність на практичних заняттях;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу.

Методи оцінювання: експрес опитування; опитування; поточне тестування; оцінку індивідуального письмового перекладу; підсумкове контрольне опитування.

Поточне тестування (модульний контроль)

Протягом семестру студенти виконують два модульні завдання, кожне з яких оцінюється в діапазоні від 0 до 50 балів. Модульне завдання виконується у вигляді тестування та письмового перекладу з мови-джерела на мову перекладу. Максимальна оцінка модульного завдання становить 50 балів. Модульне поточне оцінювання проводиться під час практичних занять. Кількість балів виставляється інтегровано за роботу на заняттях та виконання самостійної роботи і становить 50 балів. Загальний модульний бал становить максимально 100 балів.

Підсумкова кількість балів усіх модульних контролів визначається як середнє арифметичне балів за всі модулі.

Підсумкова оцінка з дисципліни

Загальна підсумкова оцінка складається із суми балів за результатами контролю систематичності й активності роботи студента протягом семестру та підсумкової кількості балів всіх модульних контролів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

- 1) аудиторна робота — 40% ;
- 2) самостійна робота — 10% ;

3) модульний тест / контрольна робота —50%.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: поточний; модульний; підсумковий.

Форми поточного контролю: експрес-опитування, презентації, тестування, усний та письмовий переклад, усне та письмове опитування.

Форма модульного контролю: тести, письмові переклади.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (за змістовий модуль 1,2,3,4)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (за модуль 1, 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
50				50					

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття	18	50	18	50
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	на розгляд викладача			
Презентація	на розгляд викладача			
Модульна контрольна робота	2	2*50	2	2*50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Протягом семестру студенти виконують два модульні завдання, кожне з яких оцінюється в діапазоні від 0 до 50 балів. Модульне завдання виконується у вигляді письмової роботи. Максимальна оцінка модульного контролю становить 50 балів.

Студент, який за результатами контролю систематичності та активності поточної роботи на лабораторних заняттях та самостійної роботи, отримав 0 балів, до модульного контролю НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Підсумкова оцінка з дисципліни складається із суми балів за результатами контролю систематичності й активності роботи студента протягом семестру та підсумкової кількості балів всіх модульних контролів.

Розподіл балів, які отримують студенти:

- 4) аудиторна робота — 40% ;
- 5) самостійна робота —10% ;
- 6) модульний тест / контрольна робота —50%.

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання здобутих знань
90-100	відмінно	A	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко і всебічно розуміє та аргументовано розкриває зміст теоретичних питань; виконує комунікативно-семантичний переклад з дотримання граматичних, лексичних та/або стилістичних норм мови перекладу; точно передає зміст функціональних елементів тексту мови-джерела
82-89	добре	B	Студент володіє теоретичними знаннями з теорії перекладу, в основному розкриває зміст теоретичних питань, однак без достатньої глибини та аргументації, допускаючи при цьому несуттєві помилки; виконує комунікативно-семантичний переклад з незначним порушенням граматичних, лексичних та/або стилістичних норм мови перекладу; не зовсім точно передає зміст функціональних елементів тексту мови-джерела.
74-81	добре	C	Студент засвоїв теоретичні основи теорії перекладу, однак допускає несуттєві помилки у формулюваннях, характеристиках чи визначеннях; комунікативно-семантичний переклад виконує з порушенням граматичних, лексичних та/чи стилістичних норм цільової мови; не повністю передає зміст функціональних елементів тексту мови-

			джерела.
64-73	задовільно	D	Студент володіє навчальним матеріалом, розуміє та викладає його основний зміст, але допускає при цьому суттєві помилки; переклад здійснює у значній мірі дослівно з великою кількістю порушень граматичних, лексичних та/або стилістичних норм мови перекладу; зміст функціональних елементів тексту мови-джерела не розкриває.
60-63	задовільно	E	Студент у загальному володіє програмним матеріалом, однак допускає значні помилки у визначеннях, фрагментарно та поверхнево розкриває сутність теоретичних питань; виконує дослівний переклад з порушенням граматичних, лексичних та/або стилістичних норм мови перекладу.
35-59	не задовільно з можливістю повторного складання	FX	Студент володіє фрагментарними знаннями з теоретичних питань, проте не в змозі його адекватно викласти, не здатен самостійно виконати письмовий переклад що є недостатніми для отримання позитивної оцінки.
0-34	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F	Студент не засвоїв програмний матеріал.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни «Теорія та практика перекладу»

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Загальні проблеми перекладу

Тема 1. Основні поняття теорії перекладу

Визначення поняття «теорія перекладу». Предмет, завдання і методи дослідження. Зв'язок перекладознавства з іншими науками. Загальна теорія перекладу, часткові й спеціальні теорії перекладу. Теоретичні й прикладні аспекти перекладознавства. Напрямки наукових досліджень в перекладознавстві: історія перекладу, теорія перекладу, зіставно-порівняльний аналіз (компаративістика).

Тема 2. Історія перекладу. Формування українського перекладу та перекладознавства (для самостійного опрацювання).

Тема 3. Переклад як процес і як результат діяльності людини

Переклад як процес і як результат діяльності людини. Переклад як засіб міжмовної комунікації. Комунікативна схема перекладу (функціональна, змістова та структурна рівноцінність текстів мови-джерела і мови перекладу).

Тема 4. Типи та види перекладу

Типологія перекладу та видів перекладацької діяльності. Жанрово-стилістична і психо-лінгвістична класифікації перекладу. Письмовий та усний переклад. Послідовний та синхронний переклад. Переклад й адаптація текстів (скорочений переклад, адаптивне транскодування, прагматична адаптація і т.д.) Особливості машинного та автоматизованого перекладу.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Еквівалентність та адекватність перекладу

Тема 5. Еквівалентність та адекватність перекладу

Поняття «еквівалентність» та «адекватність» перекладу. Формальна та динамічна еквівалентність. Характеристика основних типів еквівалентності. Перекладацькі відповідники та принципи їх класифікації (за мовними рівнями та характером регулярності). Одиначні (постійні) та множинні (варіантні) відповідники.

Тема 6. Контекст як вирішальний фактор при виборі відповідника при перекладі.

Контекст як вирішальний фактор при виборі відповідника при перекладі. Лінгвістичний (вузький та широкий) контекст і ситуативний (екстралінгвістичний) контекст. Поняття okazіонального відповідника (контекстуальної заміни). Вибір відповідника із синонімічного ряду при перекладі.

Модуль 3.

Змістовий модуль 3. Лексико-семантичні проблеми перекладу

Тема 7. Слово та його дефініція для перекладознавства

Слово як одиниця лексичної системи мови, типи його значень (денотативне та конотативне). Багатозначність слова та переклад. Лексичні трансформації при перекладі: диференціація, конкретизація (специфікація) та генералізація значення, розвиток

значення, антонімічна субституція, цілісне переосмислення (перефразування), компенсація. Описовий переклад.

Тема 8. Проблема перекладу моносемантичних слів та професійної лексики

Проблема перекладу моносемантичних слів та професійної лексики. Передача антропонімів (власних імен, прізвищ тощо) та географічних назв. Роль традиції у передачі власних імен та географічних назв. Переклад/передача назв установ, фірм, організацій, періодичних видань, звань, титулів та рангів. Транслітерація, транскрипція та їх поєднання. Переклад термінів.

Тема 9. Проблема полісемантичності, інтернаціоналізмів та безеквівалентної лексики

Переклад полісемантичних лексичних одиниць. Передача інтернаціоналізмів при перекладі. Проблема «несправжніх друзів перекладача» («неправильні» еквіваленти). Особливості передачі й відтворення при перекладі неологізмів, реалій: запозичення, калькування, застосування аналогів, лексична субституція, описовий переклад. Переклад ідіоматичних виразів.

Тема 10. Види словників. Техніка роботи з ними

Техніка роботи зі словником. Використання при перекладі словників різних типів (одномовних тлумачних, двомовних, багатомовних, синонімічних, фразеологічних, галузевих, країнознавчих, словників імен та прізвищ, скорочень та ін.), енциклопедій, довідників та довідникових матеріалів словників. Ведення записів, нотаток, перекладацької картотеки, електронних ресурсів.

Модуль 4.

Змістовий модуль 4. Граматичні проблеми перекладу

Тема 11. Граматичні розбіжності між мовою-джерелом і мовою перекладу. Граматичні трансформації при перекладі

Подібність та розбіжність граматичних систем мови-джерела і мови перекладу. Поняття граматичного еквіваленту/відповідника. Врахування факторів, що визначають вибір граматичного еквівалента/відповідника. Граматичні трансформації при перекладі: перестановка (транспозиція), заміна членів речень та частин мови, додавання та опущення (компресія). Структурна обумовленість граматичних трансформацій.

Тема 12. Членування та об'єднання речень при перекладі. Переклад складних речень

Членування та об'єднання речень при перекладі. Логіко-комунікативне членування речень та його відтворення при перекладі. Переклад пасивних конструкцій. Заміна пасивних конструкцій активними і навпаки, інші способи передачі. Переклад складних речень різного типу. Трансформація складного речення у просте і навпаки, заміна сурядності підрядністю і навпаки.

Тема 13. Особливості перекладу конструкцій з безособовими формами дієслова.

Переклад іноземною мовою одночленних безособових, неозначено особових та загально-особових речень. Переклад на рідну мову конструкцій з безособовими формами дієслова. Переклад синтаксичних комплексів та абсолютних конструкцій засобами рідної мови.

Тема 14. Особливості перекладу дієслова-присудка. Передача модальності при перекладі.

Особливості перекладу дієслова-присудка. Передача значень у залежності від лексичного характеру дієслова та контексту. Вибір видової та часової форми дієслова при перекладі з іноземної мови. Передача засобами іноземної мови значень, які вражаються видовими формами української мови. Лексичні, фразеологічні, лексико-граматичні засоби передачі модальності. Передача заперечення при перекладі.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Тема заняття \ Вид заняття, кількість годин	Кількість годин		
	Форма навчання: денна		
МОДУЛЬ №1 ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	Лекцій	Лабораторних занять	Самостійної роботи студента
Тема 1. Визначення поняття «теорія перекладу». Предмет, завдання і методи дослідження. Зв'язок перекладознавства з іншими науками.	2	6	8
Тема 2. Історія перекладу. Формування українського перекладу та перекладознавства.	1	6	8
Тема 3. Переклад як процес і як результат діяльності людини.	1	6	8
Тема 4. Типологія перекладу та видів перекладацької діяльності.	2	6	8
Модульний контроль 1		2	
Всього за змістовий модуль 1	6	26	32
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2			
Тема 5. Еквівалентність та адекватність перекладу.	2	12	14
Тема 6. Контекст як вирішальний фактор при виборі відповідника при перекладі.	2	10	14
Модульний контроль 2		2	
Всього за змістовий модуль 2	4	24	28

Всього за семестр 1	10	50	60
МОДУЛЬ №2			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3			
Тема 7. Слово та його дефініція для перекладознавства. Типи лексичних значень. Лексичні трансформації при перекладі.	1	6	8
Тема 8. Проблема перекладу моносемантичних слів та професійної лексики.	2	6	8
Тема 9. Проблема полісемантичності, інтернаціоналізмів та безеквівалентної лексики. Переклад ідіоматичних лексичних одиниць.	2	6	6
Тема 10. Види словників. Техніка роботи з ними.	1	6	6
Модульний контроль 3		2	
Всього за змістовий модуль 3	6	26	28
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4			
Тема 11. Граматичні розбіжності між мовою-джерелом і мовою перекладу. Граматичні трансформації при перекладі.	1	6	8
Тема 12. Членування та об'єднання речень. Переклад складних речень.	1	4	8
Тема 13. Особливості перекладу пасивних конструкцій, форми – замітники пасиву.	1	6	8
Тема 14. Засоби передачі модальності при перекладі	1	6	8
Модульний контроль 4		2	
Всього за змістовий модуль 4	4	24	32
Всього за семестр 2	8	50	60
Всього за 3 рік навчання	12	100	120

6.3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість Годин
1	Übersetzung als Begriff und Gegenstand Die Bedeutung des Übersetzens/Dolmetschens in der modernen Gesellschaft	6
2	Geschichte der Übersetzung. Entstehung der ukrainischen Übersetzung und der Übersetzungswissenschaft.	6
3	Übersetzung als Prozess und als Ergebnis. Übersetzung als Mittel der interlingualen Kommunikation. Die Kommunikationstheorie der Übersetzung.	6
4	Übersetzungsarten und -mittel, Faktoren, die ihre Wahl bestimmen: wörtliche, verbale, wortgetreue, interlineare, beschreibende und antonymische Übersetzung, literarische Übersetzung, maschinelle Übersetzung, maschinengestützte Übersetzung. Arten des Dolmetschens	6
	Modultest 1	2
5	Begriff der Äquivalenz in der Übersetzung. Einfache, mehrfache und kontextuelle Äquivalente. Äquivalente, Varianten und Transformationen	12
6	Kontext in der Übersetzung. Kontextuelle Äquivalenz.	10
	Modultest 2	2
7	Lexikalische Schwierigkeiten bei der Übersetzung. Arten der lexikalischen Bedeutung. Lexikalische Transformationen.	6
8	Übersetzung von Eigennamen, geografischen Namen, Namen von Institutionen und wissenschaftlichen Begriffen. Übersetzung und Transliteration.	6
9	Übersetzung von polysemantischen Wörtern und der nicht-äquivalenten Lexika. Übersetzung von Internationalismen und Pseudo-Internationalismen. Übersetzung von idiomatischen lexikalischen Einheiten.	6
10	Verwendung von Wörterbüchern in der Übersetzung. Arten von Wörterbüchern	6
	Modultest 3	2

11	Grammatikalische Schwierigkeiten bei der Übersetzung. Ähnlichkeiten und Unterschiede der grammatikalischen Systeme der Ausgangssprache und der Zielsprache. Grammatikalische Äquivalenz. Grammatikalische Transformationen in der Übersetzung	6
12	Übersetzung von Passivsätzen. Ersetzen von Passivsätzen durch Aktivstrukturen und umgekehrt. Passivumschreibungen	4
13	Übersetzung von syntaktisch komplexen Konstruktionen	6
14	Probleme der Wahl des Äquivalents im Zusammenhang mit der lexikalischen Bedeutung des Verbs und dem Kontext. Wiedergabe der Modalität in der Übersetzung.	6
	Modultest 4	2
	Усього годин:	100

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ для 4-го курсу

6.1. Зміст навчальної дисципліни «Теорія та практика перекладу»

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Стилiстичнi проблеми перекладу.

Тема 1. Загальна характеристика функціональних стилів, принципи їх виділення

Відмінність тексту-впливу (художнього) від тексту-повідомлення (спеціального/наукового). Жанрова диференціація підстилів наукового стилю, їх особливості (академічний, технічний, науково-дидактичний, науково-популярний, науково-інформаційний). Правила відбору, організації та вживання мовних засобів у науковому стилі в англійській та українській мовах. Структурно-логічна та композиційна організація наукового (науково-технічного) тексту. Структурно-логічна та композиційна організація текстів офіційно-ділового стилю. Спільні риси та відмінності німецького та українського текстів офіційно-ділового стилю.

Тема 2. Стилiстичнi засоби та особливості їх використання у текстах різних стилів

Особливості використання стилістичних засобів у текстах різних стилів та жанрів. Лексична стилістика. Засоби словесної виразності – тропи: порівняння, епітет, метафора, метонімія, персоніфікація, гіпербола, літота, алюзія, антитеза тощо. Особливості перекладу лексичних стилістичних засобів. Основні засоби фоностилістики: алітерація, асонанс, рима. Особливості та частота використання цих фігур в українських та німецьких текстах. Особливості їх передавання при перекладі.

Тема 3. Варіанти мови і переклад

Проблема стратифікації мови та соціо-регіональних варіантів. Варіанти мови згідно географічного та соціального критеріїв. Ключові поняття для розуміння принципів стратифікації мови: „стандартизована мова”, „варіант мови”, „національний варіант”, „діалект”, „соціолект” та „ідіолект”. Спільні лінгвістичні риси мовних варіантів як ядро, основа національної мови та відмінні риси кожного варіанта, які слугують його формальними лінгвістичними та стилістичними маркерами на різних мовних рівнях: фонетичному, синтаксичному, стилістичному і лексичному. Стратегії перекладача при роботі з різними соціо-регіональними варіантами мови.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Особливості перекладу суспільно-політичного тексту

Тема 4. Лінгвістичні, екстралінгвістичні та прагматичні аспекти функціонування суспільно-політичного тексту

Сфера вживання суспільно-політичного тексту. Стислість, лаконічність, політичне спрямування як характерні риси цього типу тексту. Використання образної фразеології як засіб підсилення експресії газетного тексту (рекламна лексика, сленг, ідіоми, прислів'я та приказки, парафраза або порушення фразеологічного поєднання, популярні вислови, евфемізми), експресивних та стилістичних засобів (синоніми, антоніми, мовні кліше, неологізми, діалектизми, епітети, метафори, метонімії, порівняння, гіперболи, і т. д.), елементів гумору, іронії, сарказму.

Тема 5. Спільні та відмінні риси побудови українського та німецького суспільно-політичного тексту

Реалія як компонент соціально-історичного, національно-культурного і суспільно-політичного життя. Особливості перекладу реалій. «Анонімність» газетного тексту, широке використання безособових конструкцій та зворотів.

Модуль 3.

Змістовий модуль 3. Особливості перекладу наукового та науково-технічного тексту

Тема 6. Лексичні особливості наукового та науково-технічного тексту

Лексичні особливості наукової термінології та спеціальної лексики у науковому тексті. Поняття про термін і терміносистему. Спеціальна наукова /галузева/ технічна лексика. Спеціальні термінологічні словники, особливості роботи з ними.

Тема 7. Граматичні особливості наукового та науково-технічного тексту

Граматичні особливості наукового (науково-технічного) текстів. Різна частотність та особливості вживання деяких частин мови в науково (науково-технічних)

текстах іноземною та рідною мовами. Переважання пасивних конструкцій як характерна риса наукового (науково-технічного) тексту та особливості їх перекладу.

Порядок слів і його функції в науково-технічному тексті, їх відтворення в тексті перекладу. Інверсивні конструкції та актуальне членування речення, способи їх перекладу. Повноструктурність речення в науковому технічному тексті, еліптивність окремих конструкцій.

Тема 8. Стилiстична i прагматична адаптацiя наукового (науково-технiчного) тексту в перекладi

Особливості побудови абзацу /тексту в науково-технічному тексті, їх відтворення в процесі перекладу. Чорновий, робочий, офіційний переклад. Основні види нормативних вимог, їх роль в оцінці якості перекладу. Види адаптивного транскодування наукових (науково-технічних) текстів (складання анотацій, рефератів, резюме і т.д.).

Модуль 4.

Змістовий модуль 4. Текст як об'єкт перекладу

Тема 9. Поняття тексту. Текст як об'єкт перекладу

Поняття тексту, його характеристики. Текст як об'єкт перекладу. Стилiстична характеристика тексту та її передача при перекладi. Засоби органiзацiї тексту. Тематична структура тексту: тема i рема. Інформаційна структура тексту.

Тема 10. Когеzія i когерентнiсть

Поняття когеzії як системи зовнішніх зв'язків між елементами тексту. Засоби когеzії – використання визначених мовних одиниць, форм i експліцитних елементів. Зовнішні засоби когеzії як формальні показники (граматичні i лексичні) внутрішніх семантичних засобів зв'язності (когерентність), які об'єднують текст в єдине ціле.

Тема 11. Прагматика тексту

Поняття прагматики тексту. Поняття формальної та динамічної еквівалентності як двох різних технік перекладу. Підхід формальної еквівалентності – вірність лексичним деталям та граматичній структурі мови оригіналу. Динамічна еквівалентність, поняття «еквівалентного ефекту».

6.2. Структура навчальної дисципліни

Тема заняття	Вид заняття, кількість годин		Лекцій		Лабораторних занять		Самостійної роботи студента	
	денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
МОДУЛЬ №1								
ЗМІСЛОВИЙ МОДУЛЬ 1. Стилiстичнi проблеми перекладу								

Тема 1. Загальна характеристика функціональних стилів, принципи їх виділення	2		6	4	10	15
Тема 2. Стилiстичнi засоби та особливостi їх використання у текстах рiзних стилiв	2		6	2	8	15
Тема 3. Варiанти мови i переклад	2		4	2	8	15
Модульний контроль 1			2			
Всього за змістовий модуль 1	6		18	8	26	45
МОДУЛЬ №2						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості перекладу суспільно-політичного тексту						
Тема 4. Лінгвістичні, екстралінгвістичні та прагматичні аспекти функціонування суспільно-політичного тексту	4		6	3	10	20
Тема 5. Спільні та відмінні риси побудови українського та німецького суспільно-політичного тексту	2		6	3	10	20
Модульний контроль 2			2			
Всього за змістовий модуль 2	6		14	6	20	40
Всього за семестр 1	12		32	14	46	85
МОДУЛЬ №3						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Особливості перекладу наукового та науково-технічного тексту						
Тема 6. Лексичні особливості наукового та науково-технічного тексту	1		8	3	10	15
Тема 7. Граматичні особливості наукового та науково-технічного тексту			8	3	10	15
Тема 8. Стилiстична i прагматична адаптацiя науково-технiчного тексту в перекладi	1		8	2	10	15
Модульний контроль 3			2			
Всього за змістовий модуль 3	2		26	8	30	45
МОДУЛЬ №4						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Текст як об'єкт перекладу						
Тема 9. Поняття тексту. Тематична та	2		6	3	12	20

інформаційна структура тексту.						
Тема 10. Поняття тексту. Когезія та когерентність.	1		6	3	10	15
Тема 11. Прагматика тексту.	1		6	2	10	15
Модульний контроль 4			2			
Всього за змістовий модуль 4	4		20	8	32	50
Всього за семестр 2	12		46	16	62	95
Всього за 4-й рік навчання	16		72	30	108	180

6.3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Das Problem der funktionalen Stile	6
2	Stilmittel bei der Übersetzung	6
3	Sprachenvielfalt. Hochdeutsch und Varianten der deutschen Sprache	4
	Modultest 1	2
4	Linguistische, außersprachliche und pragmatische Aspekte bei der Übersetzung des gesellschaftspolitischen Textes	6
5	Struktur und lexikalische Merkmale der ukrainischen und deutschen gesellschaftspolitischen Texte	6
	Modultest 2	2
6	Lexikalische Merkmale von wissenschaftlichen und technischen Texten	8
7	Grammatikalische Merkmale der wissenschaftlichen und technischen Texte	8
8	Stilistische und pragmatische Anpassung von wissenschaftlichen und technischen Texten in der Übersetzung	8
	Modultest 3	2

9	Text als Gegenstand der Übersetzung. Die thematische und informative Struktur des Textes	6
10	Der Text als Gegenstand der Übersetzung. Kohäsion und Kohärenz auf der Textebene	6
11	Übersetzung von Texten verschiedener Genres.	6
	Modultest 4	2
	Усього годин:	78

6.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Завдання для самостійної роботи 3-й курс навчання

1. Опрацювати самостійно навчальний матеріал з таких тем:

Тема 1. Напрямки наукових досліджень в перекладознавстві: історія перекладу, теорія перекладу, зіставно-порівняльний аналіз (компаративістика).

Тема 2. Історія перекладу. Формування українського перекладу та перекладознавства.

Тема 3. Переклад як засіб міжмовної комунікації. Комунікативна схема перекладу (функціональна, змістова та структурна рівноцінність текстів мови-джерела і мови перекладу).

Тема 4. Жанрово-стилістична і психо-лінгвістична класифікації перекладу. Письмовий та усний переклад. Послідовний та синхронний переклад. Особливості машинного та автоматизованого перекладу.

Тема 5. Еквівалентність та адекватність перекладу. Перекладацькі відповідники та принципи їх класифікації (за мовними рівнями та характером регулярності).

Тема 6. Типи контексту: лінгвістичний (вузький та широкий) та ситуативний (екстралінгвістичний). Поняття okazіонального відповідника (контекстуальної заміни). Вибір відповідника із синонімічного ряду при перекладі.

Тема 7. Типи лексичних значень (денотативне та конотативне). Лексичні трансформації при перекладі: диференціація, конкретизація (специфікація) та генералізація значення, розвиток значення, антонімічна субституція, цілісне переосмислення (перефразування), компенсація.

Тема 8. Моносемантичні слова, їх класифікація. Передача антропонімів (власних імен, прізвищ тощо) та географічних назв. Роль традиції у передачі власних імен та географічних назв. Переклад/передача назв установ, фірм, організацій, періодичних

видань, звань, титулів та рангів. Транслітерація, транскрипція та їх поєднання. Переклад термінів.

Тема 9. Переклад полісемантичних лексичних одиниць, інтернаціоналізмів та безеквівалентної лексики. Проблема «несправжніх друзів перекладача». Переклад ідіоматичних виразів.

Тема 10. Види словників. Використання при перекладі словників різних типів (одномовних тлумачних, двомовних, багатомовних, синонімічних, фразеологічних, галузевих, країнознавчих, словників імен та прізвищ, скорочень та ін.), енциклопедій, довідників та довідникових матеріалів словників. Ведення записів, нотаток, перекладацької картотеки, використання електронних ресурсів.

Тема 11. Граматичні трансформації при перекладі: перестановка (транспозиція), заміна членів речень та частин мови, додавання та опущення (компресія).

Тема 12. Логіко-комунікативне членування речень та його відтворення при перекладі. Переклад пасивних конструкцій. Заміна пасивних конструкцій активними і навпаки, інші способи передачі. Переклад складних речень різного типу.

Тема 13. Переклад іноземною мовою одночленних безособових, неозначено особових та загально-особових речень. Переклад на рідну мову конструкцій з безособовими формами дієслова. Переклад синтаксичних комплексів та абсолютних конструкцій засобами рідної мови.

Тема 14. Особливості перекладу дієслова-присудка. Передача значень у залежності від лексичного характеру дієслова та контексту. Лексичні, фразеологічні, лексико-граматичні засоби передачі модальності. Передача заперечення при перекладі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 4-й курс навчання

1. Теми для опрацювання:

Тема 1. Структурно-логічна та композиційна організація текстів офіційно-ділового стилю. Спільні риси та відмінності німецького та українського текстів офіційно-ділового стилю.
Тема 2. Стилістичні – тропи: порівняння, епітет, метафора, метонімія, персоніфікація, гіпербола, літота, алюзія, антитеза тощо. Особливості перекладу лексичних стилістичних засобів.
Тема 3. Варіанти мови згідно географічного та соціального критеріїв. Значення німецької мови у світі.
Тема 4. Використання образної фразеології як засіб підсилення експресії газетного тексту (рекламна лексика, сленг, ідіоми, прислів'я та приказки, парафраза або порушення фразеологічного поєднання, популярні вислови, евфемізми), експресивних та стилістичних засобів (синоніми, антоніми, мовні кліше, неологізми, діалектизми, епітети, метафори, метонімії, порівняння, гіперболи, і т. д.), елементів гумору, іронії, сарказму.
Тема 5. Особливості перекладу реалій. «Анонімність» газетного тексту, широке використання безособових конструкцій та зворотів.
Тема 6. Лексичні особливості наукової термінології та спеціальної лексики у науковому тексті. Поняття про термін і терміносистему.
Тема 7. Особливості функціонування дієслівної системи в іноземному науковому (науково-

технічному) тексті. Переважання пасивних конструкцій як характерна риса наукового (науково-технічного) тексту та особливості їх перекладу.
Тема 8. Види адаптивного транскодування наукових (науково-технічних) текстів (складання анотацій, рефератів, резюме і т.д.).
Тема 9. Засоби організації тексту. Тематична структура тексту: тема і рема. Інформаційна структура тексту.
Тема 10. Засоби когезії – використання визначених мовних одиниць, форм і експліцитних елементів.
Тема 11. Поняття формальної та динамічної еквівалентності як двох різних технік перекладу. Підхід формальної еквівалентності – вірність лексичним деталям та граматичній структурі мови оригіналу. Динамічна еквівалентність, поняття «еквівалентного ефекту»

Статті на суспільно-політичну та економічну тематику (5 статей на один змістовий модуль) з наступних друкованих та електронних видань:

- Frankfurter Allgemeine
- Süddeutsche Zeitung
- Handelsblatt
- tagesschau.de
-

СПИСОК ОСНОВНОЇ РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

1. Albrecht J. Übersetzung und Linguistik. – Tübingen: Narr Verlag, 2005. – 313 S.
2. Güttinger F. Zielsprache. Theorie und Technik des Übersetzens. – Zürich, 1963. – 234 S.
3. Klopfer R. Die Theorie der literarischen Übersetzung: Romanisch-deutscher Sprachbereich. – München: Finke, 1967. – 140 S.
4. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. – Wiesbaden; Heidelberg: Quelle, 1992. – 343 S.
5. Nord Ch. Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. – Heidelberg: Groos, 2009. – 283 S.
6. Oguay O.D. Lexikologie der gegenwärtigen deutschen Sprache. – Winnyts'a: Nowa Knyha, 2003. – 416 S.
7. Stolze R. Übersetzungstheorien : eine Einführung. – Tübingen: Narr, 2011. – 311 S.
8. Баран Я., Зимомря М., Білоус О., Зимомря І. Фразеологія: знакові величини. Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 256 с.
9. Білозерська Л.П. Термінологія та переклад. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 232 с.
10. Гладуш Н.Ф. Прагматика перекладу: [Навч. посібник]. – К.: Видав. центр КНЛУ, 2007. – 104 с.
11. Зимомря М., Білоус О., Зимомря І. Інтерпретація тексту мовою мети. Навчально-методичний посібник. – Дрогобич, 2007. – 120 с.
12. Зимомря М. Основи теорії та практики перекладу. – Ужгород: В-во УжДУ, 1985. – 84 с.
13. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу (німецька мова) : [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / Кияк Т. Р., Огуї О. Д., Науменко А. М. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 592 с.
14. Коломієць Т. В. Тренувальні тести з німецької мови: дипломатія і зовнішня політика. Рівні А1 - С1 [Текст] : навч. посіб. / [Коломієць Т. В., Найдюк О. В.]; Дипломат. акад. України ім. Геннадія Удовенка при МЗС. - Київ ; Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2022. - 149 с.
15. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. – К.: Юніверс, 2003. – 280 с.
16. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 512 с.
17. Кучер З., Орлова М., Редчиць Т. Практика перекладу (німецька мова). – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 460 с.
18. Сітко А.В., Гудманян А.Г., Єнчева Г.Г. Вступ до перекладознавства . – Вінниця: Нова книга, 2017. – 296 с.
19. Стародубцева Т. В. Читаємо газети та обговорюємо новини [навч. посіб.] / Т. В. Стародубцева. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 240 с.
20. Швачко С.О. Проблеми синхронного перекладу. – Вінниця: Вид-во “Фоліант”, 2004. – 112 с.

Допоміжна

1. Wahrig. Illustriertes Wörterbuch [Red. Dr. B. Varnhorn u.a.]. – München: Bertelsmann

- Lexikon Verlag GmbH, 2001. – 1007 S.
2. Бабинець М. Термінологічний словник для студентів економічних спеціальностей.
– Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 216 с.
  3. Німецька мова : навч. посіб. з розмовної практики для студ. 3 курсу ф-ту
«Референт-перекладач» / Нар. укр. акад., [каф. герман. та роман. філол. ; упоряд.:
Н. І. Закринична, Л. М. Шмакова]. – Харків : Вид-во НУА, 2020. – 106 с.
  - 4.